

V. Unele formule, expresii metaforice, probabil datorită faptului că nu au fost destul de clare pentru anumiți povestitori, se demetaforizează.

VI. Dispar unele componente ale unor formule, iar altele sînt înlocuite cu improvizații.

VII. Unele formule mediane care marcau numai anumite situații se extind, apar astfel noi cupluri. Același lucru se poate spune și despre acele formule care în basmele vechi marcau vorbirea unui anumit personaj, iar acum, ele apar în gura altui personaj.

VIII. Continuă procesul de întrepătrundere a elementelor diferitelor tipuri de formule. Acest proces a început de mult; încă în colecțiile vechi am constatat folosirea unor elemente din formula inițială în formula mediană sau finală. La povestitorii contemporani procesul respectiv se intensifică.

IX. Inovația este aproape inexistentă în formulele din basmele povestitorilor contemporani. Modificările care apar nu sînt, de regulă, inovații, ele se datorează în primul rînd capriciilor memoriei. Basmele culesse în zilele noastre au o circulație foarte redusă; intervalele la care se reia un basm sînt foarte mari (trei ani, zece ani, cinsprezece ani etc.); uneori, basmul învățat în copilărie nu a mai fost spus de atunci niciodată.

X. Procesul de *modernizare* a basmului se extinde și asupra unor formule.

XI. Un loc deosebit în basmele noi îl ocupă *precizările-paranteze* care constau în raportarea unor fapte din basm la situații reale din viața povestitorului, din viața ascultătorilor etc.

XII. Repetarea verbelor de mișcare, folosită pentru sublinierea porțiilor neobișnuite ale unor acțiuni ale eroilor, sau repetarea altor părți de vorbire (adjectivul, substantivul) constituie un procedeu foarte frecvent în basm, căpătînd la unii povestitori talentați o funcție stilistică deosebită. Repetarea adjectivului și substantivului, repetarea adverbilor „atunci“, „acuma“, sau a verbului „zice“, cu funcțiile amintite, constituie o trăsătură specifică a stilului popular narativ. Prin urmare, prezența acestor elemente într-un basm constituie în indiciu sigur al oralității, deci și al autenticității basmului respectiv. Studiarea acestor elemente, alături de cercetarea altor procedee stilistice, ne ajută foarte mult la stabilirea gradului de autenticitate a unui basm.

XIII. Numărul de formule cu care vehiculează un povestitor este destul de sărac; fiecare povestitor cunoaște, de regulă, două sau trei tipuri de formule pe care le repetă într-o formă aproape identică (dacă formula este în versuri) și cu unele modificări (cînd rima lipsește)

ТРАДИЦИЯ И НОВАТОРСТВО В СОВРЕМЕННОЙ СКАЗКЕ

(Судьбы традиционных формул)

(Резюме)

В настоящей статье автор, опираясь на современные записи румынских сказок (на магнитофонной ленте), пытается определить основные направления развития устной народной прозы (в применении традиционных формул) на нынешнем этапе. В результате автор пришел к следующим общим выводам, касающимся изменения *инициальных, медиальных и финальных* формул.